

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 13 December, 1768.

Min Herre!

Uti N:o 48 af Götheborgske Spionen har jag, jämte et bref til Er, angående et sällskaps munterhet, wid det glada tillfället, at Deras Kongl. Högheters Förmålning firades, jämnväl låset några Edra tankar, rörande nödvändigheten af, at sinnet får sin ro och sina nögen. Jag är en af dem, som låsa min Herres weckofrist, och hoppas, at ånständigt jag ej namngifwer mig, jag likväl får göra en och annan anmärkning, til äfventyrs mindre emot Er, än emot mängden af Edra läsare.

Sant är, at sinnet, äfwen som kroppen, behöfwer sin hwila, och, som I kallen det, sina angenäma hinder, som oförmårkt kunna återställa förlorade krafter och munterhet: sant är, at detta kan sägas om männisfjor i alla åldrar och stånd: sant är jämnväl, at höga ämnen, af hwilka wi nu nyligen haft et ibland de största, aldrig med nog glädje kunna upfylla en redelig, och wältänkande undersåtes sinne; men förlåt mig,

D d d

min

min Herre, at jag vågar säga, det J, oagtat Ert ämbete, ej ännu tillräckeligen kännen Edre Medborgares Skaplyne eller tänkesätt, då i sâgen, at glada ämnen aldrig för ofta roa våra sinnen.

Jag är äfwen som J, en Göttheborgare, fastän ej född här; men måste tilstå, at denna sedolâran passar på alla andra ställen bättre än här. Jag påminner härwid hwad jag förut sagt, at et så högt ämne som wi nyligen haft, och en innerlig glädje böra wara ofsiljaktiga: men at upmuntra Edra Medborgare til at söka ständiga någon och sinnets ro torde wara betänkeligt; om det kan bewisas, at småsaker, och än oftare Skadeliga, äro nu största hopens hwardags glädjeämnen.

Jag har ännu ej sedt någon ort, i vårt fâdernesland, där man emot både kropp och sinne är så frifostig, som här: sju dagar i weckan äro nästan äfwen så många wällusts dagar, och man tycker sig hafwa tappat den, på hwilken sinnet ej får slumra in under någon fåfånga.

Våra hwardags någon äro bekanta; jag wil icke destomindre nämna några af dem: Assembler, Concerter och Comödier uptaga våre måste dagar i weckan, och klubbar äro såsom en fylning, hwilken gör, at ingen dag går fruktlöst förbi.

Jag är ingalunda bland deras antal, som af en slags, jag wet ej hwad för nit, hata ofnylidiga någon, sådana som dessa i sig sjelf böra wara: nej jag älskar dem, och begriper alt för wäl, at et af möda och bekymmer mattadt sinne här kan återwinna

återwinna, åtminstone til någon del, en förlorad munterhet; men jag påstår, at ej all vår tid bör medtagas, utan at de tvärt om böra sparsamt nyttjas.

Nögen mista sit wäsende; ja de blifwa odrågeliga för et sinne, som öfverhoppas af dem: alswarfamma betraktelser, djupsinniga förnufts ötningar, och mödosamma förrätningar äro lika såsom en fast och stadig föda för själen, då däremot de flåsta nögen äro et snömos, hwilket, när det röres, helt och hållet förlorar sig; en desert, som öfverflöd och wäcklighet upfunnet; för at konstigt och oförmärkt förderfwa sinnet och des förmögenheter.

Jag hoppas, at min Herre med mig lär wara häruti enig, och säg mig hwad wi, i detta fall, böre tänka om våra dageliga glädje-anstalter? Kommer en främling til vårt Götheborg; så tror han säkert, at här är sseswa wällustens och någots säte eller hemwist: at en stor del af inwånarne hafwa litet eller intet at beställa, och at följakteligen öfverflöd liksom rågnar ner på dem af himmelen.

Ingen penninge-brist röger sig när något fallar: rummen äro för små, för at berga en påträngande folkmångd; då den fattige ofta ligger för dörren ohulpen, och Kyrkan, mången gång, är merendels tom.

Jag har sagt, at ofkyldiga nögen äro nödiga och nyttiga: uti en concert talas wäl et dödte språk; men i min tanke, om den wäl upføres,

med en wältalighet, som rörer hjertat: jag ser gerna en comödie, där något märkligt stycke af sedolåran är huswudmålet, och förestälningen är naturlig: jag deltagar och i andra dylika nögen; men, om och både cassa och hålsa läswade mig all handrättning; Skulle sinnet likwäl mattas just under selswa förfrifningen, i fall det stundeligen Skulle delas inellan så många nögen. Mången torde säga, at det är orimligt, at willa påbörda andra sin smak; och at jag fördenskul ingens borde tadla; men jag swarar, at det är långt mindre orimligt, än at öfvertala et band af comödi- anter at upföra en opera (hwartil det tilstått sin oförfarenhet), och sedan anklaga dem offenteligen för festsleg. Jag wil denna gången ej wara widlöftigare, utan slutar, och förklifwer.

3.

Uter et bref från en okänd hand. Almånheten får beswara både detta och det förra: imed- lertid tackar jag mine Herrar Correspondenter för förtroendet.

Min Herre!

Jag ser af Eder sista weckoskrift, at en wälme- nande Medborgare har welat wäcka up den åter igen inslumrada Brandt-försäkrings inrät- ningen. Jag finner honom hoqad för det sista förslaget, som ansöres uti den af Trycket utkomna
Kriften,

Fristen, rörande detta ämne, och tror han bäst
 vara, at wissa pro Center årligen, af de försä-
 krada husens wärde betalas til en därtill inrättad
 Cassa. Jag instämmer ock i samma mening;
 men med det förbehåll, at ej det första förslaget
 til alla delar förkastas: meningen är, at en jämf-
 ning imellan bägge kunde ske på följande sätt:
 Ingen kan neka, at, om en Cassa, efter senare
 förslaget, uprättas, och HErran behagar, i flera
 år, nådeligen från oss afwända stora och betyde-
 liga eldswådor, hon ju så kunde tilwäxa, at den
 wore i stånd at kunna årsätta jämnwäl en stor och
 betydande skada; men jag tror därjämte det wa-
 ra äfwen så otwislagtigt, at, om på första året,
 då Cassan är swagast, en olyckelig wådeld skulle
 medtaga någon betydande del af Staden, en för-
 olyckad då, på långt när, ej wunne årsättning för
 sin försäkrade fasta egendom. Emedan en bekla-
 gelig försarenhet, och afbrända tomter påminna oss
 hwad öde våra hus och egendomar kan förestå;
 så tyckes mig vara bäst, at, i fall af en sådan
 olyckelig händelse i början, först gripa til Cassans
 förråd, och när detta wore otillräckeligt, dela bri-
 sten imellan alle husegarne, til de lidandes ful-
 komliga årsättning. Cassan kunde ock, efter nå-
 gon tid, och sedan den kommet i stånd, återbetala
 til dem, som, wid den tinnada olyckan, liksom
 försotts-wis gjorde utlägg; om samtelige hus-
 egare häruti komme öfwerens. På sådant sätt
 blefwo bägge förslagen nyttjada, och jag tror, at
 almänheten, på detta sättet, skulle, til ändamålets

nande blifwa fogelig. Skulle ej detta förenings-
sättet widtagas; så lår mången unddraga sig från
at härstades försäkra sit hus, och i synnerhet de,
som antingen redan hafwa, eller och föresatt sig at
försäkra sina hus utomlands, til all faras och Sta-
destånds undwikande, ånskönt emot drygare pro
Cento. Jag önskade gerna, at detta jämfnings-
sätt, förslagen imellan, måtte antagas: jag skulle
såsom husegare, och jag förmodar flere med mig,
strar wara färdig, at helre betala Försäkrings-
prämier til vår Stads Försäkrings-Cassa, än där-
med gagna utlåningar. För alting önskar jag
et snart slut, af et uplyst BorgerSkap, i en så
wichtig och betydande sak, som denna är. För-
blifwer ic.

Stads Nyheter.

J förleden Onsdags, eller den 10 dennes an-
stältes af barnen här wid Cathedral-Scholan, ef-
ter lemnadt tilstånd, deras wanliga högtidelighet;
sedan dagen förut deras offentliga öfningar, för
detta året, uphördt. En af de måst lysande war
denna: Trettio af de äldste Lärningar sysslosatte sig
med at ifrån kl. 4 om morgonen, med lyfter och mu-
sique af pukor och trompeter, afhämta först sine
Lärare, och sedan nu warande Gymnasii Rector,
Herr Hofprådikanten M. G. Wallenstråle, och
änteligen Domprosten, Herr Doct. D. Ekebom.
Då desse Herrar, med ungdomen och en stor del
Stadens

Stadens Inwånare utaf bägge könen, kommet tillsammans i Scholå-rummet, som med 450 ljus war uplyst, gjordes först bön, wid hwilken Ps. Num. 84 förut, och Num. 305 ester, under musique sjungdes; hwarpå, uti Rectors Herr Mag. Joh. Gothenii ställe, som af sjukdom hindrades at wara närwarande, Vice-Rectorn och Gymnasti Bibliothecarien, Herr Mag. C. J. Brag, höll forta, och til närwarande tillfälle lämpada tal: först til Herr Doctor och Domprosten, sedan til Rector Gymnasii, Herr Hofprädikanten Wallenstråle, änteligen til samtelige lärarne i Scholan, och sist til ungdomen, hwilken upmuntrades til Gudsfruktan, dygd och sörfosran. Sedan detta war bestålt, uppsteg Herr Doctor och Domprosten, höll, så til lärare, som ungdomen, et bewefeligt och rörande tal; hwarmed högtideligheten under musique ändades, kl. 7 om morgonen. Sift får man anmärka, at, til ungdomens heder och upmuntran, hade så wäl lärare, som de öfrige Herrarne, sina fenster illuminerade, då ynglingarne dem afhämtade.

Rundgörelser.

Wintertings-terminerne i Lagmannens och Häradshöfdingens Herr Niclas Brunjeanssons Dom-saga år 1767: Den 14 Januarii med Askimbe och Östra Hisinge-härader i Kärra gästgifwaregård. Den 4 Februarii med Inlands Torpe-härad

hårad i gästgifswaregården Holm. Den 10 dito med Inlands Södra hårad i Staden Kongelf. Den 17 dito med Västra Hifings-hårad i Staden Kongelf.

Af et ifrån Mariåbergs Porcellaine-Fabrique ankommet parti, af allahanda oäkta porcellainer finnes ännu til köps, uti Herr Johan Schus hus wid lilla torget.

Uti det af Råmnern Herr E. B. Enander ny-ligen upbygda huset, på afbrända Tracten, är en hwalfd' källare at aflemnas emot billig hyra.

Hos Herr Olof Rommel finnas nyligen inkom-na bästa forter boghwete- hafre- och korn-gryn.

En bhertspenna, uti silfwer, är sunnen, och kan hos mig igenfås.

En blå sidentygs mans-nattråck af sassians-damast, aldeles obrukad, med blått tasts-foder, samt stoppad med silkes-wadder, äfwen tjenlig at omändra til Fruntimmers kläder, utbjudes til salu; om någon för handel skulle finnas hogad, kan bemålte klådnad närmare få synas hos Stråddaren Måster Graftman på Wallgatan, och tillika kan priset där utsättas.

Et parti höns äro rymde från sin egare för ungefärligen 14 dagar sedan; skulle någon fått spaning på desse rymningar, och deras tilhåll, behagar han underrätta mig därom; på det egaren rättvisligen måtte få sit igen.